

GISBERTUS VOETIUS (UTRECHT)
AAN [CONSTANTIJN HUYGENS (DEN HAAG)]
8[18] MAART 1641
2671A

Antwoord op Huygens' brief van 8 maart 1641 (2661).

Samenvatting: Voetius dankt Huygens voor de twee exemplaren van diens *Orgelgebruyck*, waarvan hij er een aan Anna Maria van Schurman heeft gegeven. Door andere bezigheden is hij er nog niet aan toegekomen een antwoord te formuleren; bovendien zou hij dat dan veel uitgebreider willen doen. Hij zendt Huygens een portret van Schurman, door haarzelf gegraveerd.

Bijlagen: portret van Anna Maria van Schurman (Anna Maria van Schurman; gravure); Op het vertrek van Schotanus uit Utrecht (Anna Maria van Schurman; gedicht).

Over een antwoord van Huygens is niets bekend.

Datering: Voetius dateerde de onderhavige brief 8 maart 1641, maar aangezien dit het antwoord op Huygens' brief van 8 maart is, moet Voetius' datum als Oude Stijl (= 18 maart Nieuwe Stijl) worden opgevat. In de *Responsa* heeft Huygens deze brief op 8 maart geplaatst. Worp plaatst de brief op 8 maart 1641, ondanks zijn suggestie om de datum als Oude Stijl te lezen.

Primaire bronnen: Den Haag, Coll. Hoeufft (olim, tot 1825, zie *Catalogue Sotheby 1825*, nr. 216, p. 52): brief.

— *Responsa*, pp. 48-49: volledig.

Vroegere uitgave: Worp 3, nr. 2670, p. 157: volledig.

Namen: Bernardus Schotanus; Anna Maria van Schurman.

Titel: *Catechisatie over de catechismus der Remonstranten* (Voetius 1641); *Orgelgebruyck*.

Glossarium: organa (orgel).

Transcriptie

Nobilissime et amplissime Domine,

Dissertationis tuæ de usu et abusu organorum duo exemplaria accepi, quorum alterum nobilissimæ heroinæ nostræ Schurmannæ tradidi. Agit ipsa gratias pro munere literario; ago et ego, quas possum maximas. Judicium meum voluisssem nunc quidem perscribere, nisi impedirent aliæ quædam meditationes, quarum editio nunc urgetur, et accuratiori diatribæ aliquando publicandæ totum hoc, quidquid est, reservarem.

Schurmannæ nostræ eicona, quem ipsa pinxit et | 49 | sculpsit, si forte nondum videris, hic exhibeo, atque unâ versiculos, quibus nuper abiturienti hinc eximio Juris Consulto Domino Schotano remoram injicere conata est, sed frustrâ.

Deum precor, te spiritu suo gubernet, ut raro atque admirando exemplo veræ sapientiæ et pietatis studia loco ac sæculo tam importuno pro viribus porrò ornare ac promovere pergas. Ultrajecti, VIII Eidus Martias MDCXLI.

Nobilitati et Amplitudini Tuæ observatissimus
Gisbertus Voetius.

Vertaling

Waarde en edele heer,

De twee exemplaren van uw ¹verhandeling over het gebruik en het misbruik van het orgel heb ik ontvangen, waarvan ik er een aan onze gewaardeerde [Anna Maria van] Schurman heb doorgegeven. Zij zegt u dank voor

---

1. *Orgelgebruyck*.

het boekgeschenk; ik ook, zoveel als ik kan. Ik had mijn oordeel nu wel willen neerschrijven, als niet andere² beschouwingen, waarvan de uitgave nabij is, dat hadden verhinderd, en als ik dit niet in zijn geheel, wat het ook is, wilde bewaren voor een meer doordachte verhandeling, om die eens te publiceren.

Ik stuur u hierbij een³ afbeelding van onze [Anna Maria van] Schurman die zij zelf tekende en graveerde, voor het geval u die nog niet heeft gezien, met enkele verzen waarmee zij tevergeefs probeerde het vertrek van de voortreffelijke rechtsgeleerde de heer [Bernardus] Schotanus uit te stellen.

Ik bid God dat Hij met Zijn geest u moge leiden, zodat u doorgaat met door uw zeldzaam en bewonderenswaardig voorbeeld de studie van de ware wijsheid en vroomheid, zelfs nu tijd en plaats daarvoor zo weinig gelegenheid bieden, naar beste vermogen te verrijken en vooruit te brengen. Utrecht, 8[18] maart 1641.

Uw dienstwillige
Gisbertus Voetius.

---

2. Wellicht Voetius' *Catechisatie over de catechismus der Remonstranten* (Utrecht 1641).

3. Het is de gravure met randschrift 'ANNA MARIA A SCHVRMAN AN. ÆTAT XXXIII MDCXL' die naast de titelpagina van *Opuscula Hebræa, Græca, Latina et Gallica, prosaica et metrica* (Leiden 1648) is opgenomen.
